

CAPUT XXIX.

De Domibus seu Palatiis Episcoporum.

S Y M M A R I V M.

rum tuorum & ego. Ideoque Clericos eruditos esse debere, monet Graffus de effectibus Clericatus, in prefat. num. 63. Sed hac omnia Latino idiomate scribimus, quod tanquam Graecum à pluribus non intelligitur: videant ego Domini Episcopi damna, quae Republicae Christianae ingerunt, ob ignorantiam Clericorum à se male promotorum ex defectu scientiae, tum amicorum importunitate devicti, tum opinionibus probabilibus inhaerentes, de quibus Dominus in supremo Iudicio iudicabit: interim verò meum non est de hoc latius agere.

622 Quibus Seminariis positus, Episcopus à strictis illis rationibus quas Deo Optimo Maximo reddere tenetur, immunis erit; si sedula cura & diligenti studio in hoc Opus incumbat, ex S. Tridentina dispositione, cuius decreto, sicut & aliorum Canonum Episcopi sunt custodes, 24. q. 1. cap. cum simus. q. 1. ut latius ponderat Daniel de Nobilibus dicit. disp. 38. num. 5. & sequentibus, nam Seminarium erigendo totiusque vicibus illud conservando, etiam si Seminaria non proficerent, Episcopus ipse culpe expers erit: alias verò non excusabitur, ipsique Sacerdotum & Ministrorum ignorantia imputabitur: ex sententia D. Augusti. in quest. veter. & novi Testam. relata in cap. fin. 37. disticti. per haec verba, à Gratiano; qui postquam non solum ad Scientiam excitat Sacerdotes, verum & modum discendi adiecit, quo Episcopi illos erudire tenentur, ita dicit: Non omnis ignorans immunis est à poena; ille enim ignorans potest excusari à poena qui à quo disceret, non invenit. Istis autem hoc ignoscitur, qui habentes à quo discerent, operam non dederunt. Huiusmodi non licet ignorare, accipiant ergo veniam si convertantur.

624 Ex dictis, admiratione maxima, imò & deploratione dignum est, cur tam sanctum institutum à Tridentino ita strictè præceptum, tot utilitatibus plenum, tantisque vinculis prospectum, à tam multis & sanctis Praesulibus tam segnitè fuerit executioni demandatum, ne dicam totaliter neglectum & omisum; ita ut etiam in maioribus Ecclesiis & opulentioribus Episcopatibus deficiat; cum Seminaria ista, nihil aliud sint quam principia quaedam Ecclesiae, & Seminaria Reipublicae Christianae, teste Novar. q. 43. n. 2. à quo sumptit Riccius in praxi, verbo Seminarium, resol. 411. secundum moderniorum impressionem: Ex quibus tanquam ex videnti & florido horto, optimi gignuntur fructus. Hinc ad Presbyteratus ordinem promoventur digni, hinc ad Parochiales Ecclesias regendas, ceteraque Ecclesiastica officia administranda idonei sumuntur Ministri; hac vita tollitur illa ordinaria excusatio inertiū dicensur, hominem non habeo, ita ut neminem præter se ipsos, si non profecerint, accusate debeant: ut post Theaurum fors Eccles. c. 9. n. 14. vers. certumque locum, advettit Daniel de Nobilibus d. disp. 38. n. 8.

626 Si autem forte desideres an destructo Seminario, privilegia pereant: Vide Petram Pechium in cap. decet. num. 2. de re iudic. Gal. lib. 2. observat. 61. remissive: Barbof. in Collect. ad tex. in l. omnia privilegia 33. n. fin. C. de Episc. & Cleric. lac Mauro alleg. 66. n. 2.

627 Jam ego ut concludam huius Capituli institutum, ad ea, quae initio ponderavimus iterum reverti opus est: quandoquidem felicitè peracta Seminarii institutione, Episcopatus Viris literatis abundabit, quorum indole & virtute Ecclesia Cathedralis, imò universalis ad sui regimen uti poterit: & eis egere decidit in cap. ex eo. §. alioqui, de elect. ubi Joan. Monachus invenit contra ignorantes: quem sequitur Felinus in cap. si quando, column. 5. vers. de inferioribus, de rescriptis. quare in concursu duorum vitorum, quorum unus nobilitate, alius verò literata praecellit; literata Nobili præferri debere docuerunt Decius in cap. confutatus, 2. n. 6. de appellat. in 3. notabil. cuius auctoritate, mota idem declaravit Sacra Rota in Toletana Canonice, coram Aldobrandino, postea Clemente VIII. teste Mandofo, conf. 5. num. 11. ubi ad eam præbendam prætulit D. Barium Lupam, quem excellentissimum Doctorem & Sacrae Theologiae Lectorem appellat, D. Gabrieli de Cardenes licet eo nobilitari.

Palatium Episcopale diversa nomina, 1. Episcopium, ibid. Prætorium quid sit, 2. Palatium, pro prætorio usurpat, 3. Palatium Episcopi ubi collocandum, 4. Pope etiam Cathedralis debet habitare Episcopus, ibid. & 5. 8. Episcopus die Dominica in Ecclesia Cathedrali assistere debet, 6. Episcopus in Cathedrali residere tenetur, 7. Episcopus egi potest pro Cathedrali habitare, 8. Hoc decretum hodiernis temporibus non observatur, 9. 17. Palatia Episcopalia pro Cathedrali fundata, 10. 12. 29. Quare Palatia pro Ecclesia Cathedrali edificanda, 11. 13. Apostoli Evangelium predicare iubeantur ex recto adiū, ibid. Negotia in Palatio Principis expediebantur in Lege veteri, 12. Palatium Salomonis iunctum Regio solo erat, 13. Palatium Episcopi pro tota domo sumitur, 14. Palatium Episcopalis præcipua pars est ubi Ius dicitur, 15. Prætorium pars Palatii, 16. Palatia Episcopi pro Ecclesia fundata quo tempore fuerunt, 17. Principes sibi edificabant palatia in civitatibus, 18. 23. Palatium habere est de Regaliis præcipue in Civitatibus, 19. Symmachus Papa fecit Palatium S. Petri Rome, 20. Palatium Lateranense qui ampliarunt, 21. Palatium Avenionense a quo constructum, 22. Palatium unde dicitur, 23. Imperatores, Reges, & Principes in maioribus Urbibus degere debent, 24. Palatiorum nomine, Episcoporum palatia comprehenduntur, 25. Palatia an appellentur habitations principum, 26. Constantinus Palatium Imperatorum Romano donavit Pontifici, 27. Sacerdotes Gentilitatis quam habitationem habebant, 28. Iffuego duravit hac habitatio, ibid. Ecclesia iuxta forum edificanda, cui etiam conigua Magistratum, la dicuntur palatia construuntur, & quare, 29. Palatium Episcopi cuius expensis edificandum, 30. & seqq. usque ad 47. Cathedralis cuius expensis edificanda, 31. Fruetus Episcopatus pro congrua, qui supersunt pro pauperibus assignantur, 32. Episcopus in Civitate Cathedralis Ecclesie communiter habitare debet, 33. Populus tenetur necessaria ministrare Episcopo, sicut parochiani parochi, 34. Parochus in domo parochiali residere tenetur sibi commode habitare potest, 35. Episcopi & parochi residentia equiparantur, 36. De edificatione, & reparatione idem faciendum iudicium, 37. Populus quo casu tenetur reparare domum parochi, 38. De constructione vel reparatione palatii idem iudicium faciendum ac de domo parochi, 39. Cathedralis ex quibus bonis construenda vel reparanda, 40. Ecclesia inferior indiget Sacerdote, superior Episcopo, 41. Obligatus ad refectionem Ecclesie obligatur ad palatium Episcopi, 42. Episcopus quo casu obligetur ad constructionem, nec ad reparationem palatii, 43. Qui DD. de edificatione palatii vident, 44. 47. In casu contingenti iudicium fertur de palatio edificando, 45. Civitatum, in qua novus erigitur Episcopatus, teneri fabricare palatium, privilegium est Episcopi, 46. Concesso Magistratu, ea omnia concessa censentur, sine quibus alius expleri non possunt, 47.

Palatium Episcopi cuius expensis reedificandum, 48. Mortuo Episcopo ad Cameram spectat Palatium, & habitatio, 49. Cura Palatii ad Iudices & Praesides spectat, 50. Carceres & Tribulalia Palatii mortuo Episcopo ad Capitulum Sede vacante spectant, 51. Palatium Episcopi immunitate gaudet, 52. Quaratione concessa est hoc immunitas, 53. Familia Episcopi, etiam laica, gaudet immunitate, 54. Palatium Episcopi immunitate gaudet ubicunque edificatum, 55. & seqq. vide num. 59. Ecclesia in qua Eucharistia sacra non est reservata, immunitate gaudet, 56. 67. Gambacorta non facit immunitatis Ecclesiarum, 57. Conventus damosa immunitas vel immunitas ipsius, non attenditur, 58. & seqq. Omne edificium intra 40. passus Cathedralis edificatum, gaudet immunitate, 60. An sit servanda ista consuetudo, 62. 78. & seqq. usque ad 86. Immunitas Ecclesiarum Cathedralium per 40. passus: inferiorum per 30. non est moribus introducta, 61. 63. 78. Differentia quare constituitur inter Palatium Episcopi, & domos aliorum Clericorum, 63. Palatia Episcopi de per se gaudet immunitate, 64. & seqq. Atria, & cetera Ecclesie partes gaudet immunitate, 66. Ecclesia in qua non est reservata Eucharistia gaudet immunitate, 67. 56. Palatium Episcopi gaudet immunitate etiam si non habet Oratorium, 68. Oratorium est accidens quod nihil ponit circa privilegia, 69. Ecclesia gaudet immunitate, etiam divina non celebrentur, 70. Oratorium privatum immunitate non gaudet, 71. Privilegia conceduntur Palatio Episcopi, nullo habito respectu ad habitationem Episcopi, 72. 140. Absente Episcopo Palatium gaudet immunitate, 78. & seqq. Ecclesia polluta, gaudet immunitate, 74. Ecclesia interdicta, gaudet immunitate, 75. Clericus suspensus gaudet privilegio fori, & Canonis, ibid. Immunitas concessa est loco, vel persone, 76. Sarpus reprobatur assensus Palatium Episcopi extra 40. passus ab Ecclesia edificatum non gaudet immunitate, 77. Episcopus potest habere discurrere à Cathedrali, 78. & seqq. Ceremoniale Romanum est liber Authenticus, 80. Differentia inter residentiam Episcopi & Parochi circa habitationem, 81. Parochi quare intra parochiam residere tenentur, Episcopus vero non intra limites Cathedralis, 82. Episcopus intra Civitatem in quacunque loco potest habitare, 83. Parochus ex indulgentia Episcopi potest extra parochiam vivere, 84. Episcopus potest abesse per trimestre, 85. Curatus per bimestre, ibid. Immunitas non tollitur ex eo quod contra Ius procedatur, 86. Mortuo Episcopo, vel alio divergente, Palatium eius gaudet immunitate, 87. & seqq. Palatium locatum an gaudet immunitate, 88. & seqq. Palatium locatum remanet in dominio Ecclesie, 89. & seqq. Dominio utili in Ecclesia remanente, si directum sit penes laicum, an amittatur immunitas, 90. Ratione connexitatis bona gaudet immunitate, 91. Domus Ecclesie concessa in assiduo, an gaudet immunitate, 92. Absurdum quae sequenter sit locata domus Ecclesie gauderet immunitate, 93. Palatium locatum profanum remanet, 94. Palatium proprium Episcopi laici habitantibus locatum, an gaudet immunitate, 95. Palatium Episcopi, sicuti cetera partes Ecclesie, gaudet immunitate, 96. 118. Domus appellatae quid veniat, 97. Omne quod continetur appellatione domus gaudet immunitate, 98.

Prohibitus capi in domo, an prohibeatur capi in apostolica, 99. Palatia duarum Cathedralium unitarum, utraque gaudet immunitate, 100. Italareprobatur, ibid. Palatium Episcopi Titularis an gaudet immunitate, 101. & seqq. Palatium Episcopi qua ratione gaudet immunitate, 102. Palatium Episcopi pars necessaria Cathedralis, 103. Atria Ecclesie & Palatii Episcopalis differentia circa immunitatem, 104. Domus sponsi, id est Palatium gaudet immunitate, sicut domus sponsa, id est Ecclesia, 105. Domus Episcopi extra Dioecesim gaudet immunitate, 106. Cardinales restrictam habent facultatem ad titulos suos in urbe Roma, 107. Palatia Cardinalium ubique existentia gaudet immunitate, 108. Cardinalium, & Episcoporum differentia circa Palatia, 109. Oratorium Cardinalis portatile habent, 110. Episcopi an habeant Altare portatile, ibid. Indecencia, quae vestitur in extrahendo delinquentem intra, vel extra Dioecesim, 111. Curia est, ubi adest Papa, 112. Totus mundus est parochia Papae, 113. Episcopus in quacunque parte Dioecesis potest erigere Tribunal, 118. Palatium Cardinalis quare gaudet immunitate ubique terrarum, 115. & seqq. Quare ista Palatia gaudeant immunitate ubique terrarum, ibid. Palatia Cardinalium non gaudere immunitate in urbe Roma, plures Pontifices declarant, 117. Monasteria, sicut Porticus, Atria, & cetera partes Ecclesie, immunitate gaudent, 118. Verba quomodo sumantur in materia immunitatis, 119. Domus Episcopi an sumi possit pro quacunque habitatione ipsius, an solum pro Praetore, 120. Habitatio Episcopi, prout est persona sacra, est causa immunitatis Palatii, 121. Habitatio Episcopi in hospitio non facit Palatium, 122. Hospitia quare non veniant nomine Monasterii, 123. Hospitia Religiosorum absque licentia Episcopi fundata non gaudet immunitate, 124. 127. 139. Alnus est locus Regularis, alius locus Regularium, & quid sub utroque comprehendatur, 125. Grangia Regularium non habent privilegia Monasteriorum, 126. Diverseres, diversa habent nomina, 127. Domus Episcopi quibus modis sumatur, 128. Domus Episcopi secundum subiectam materiam intelligenda, 129. Hospitia non comprehenduntur in prohibitione fundandi Monasteria, 130. Verba legis in proprio significato accipienda, 131. 142. Domus est proprie habitatio permanentis; non quae accidentaliter habitatur, 132. Domus quid sit proprie, 133. Si Domus Episcopi ubicunque habitantis gaudet immunitate, quare non Palatia Cardinalium in urbe Roma? 134. Statutum puniens offendentem in domo, non comprehendit offendentem in Hospitio, 135. In statuto puniente offendentem in domo, quando comprehendatur statio seu taberna officii, 136. Episcopus extra residentiam non potest habitare per modum permanentis, 137. Habitatoris & Hospitii differentia, 138. Homo mortuus non est homo, neque ille, qui est in utero, 141. Irreverentia, quae consideratur in Palatio Episcopi ibi existentis, vel alibi habitantis, 142. Familia Episcopi Titularis gaudet immunitate, 143. Familia & Palatii Episcopalis differentia quoad immunitatem, 144. Palatia Episcoporum in urbe Roma non gaudet immunitate, sicut Cardinalium, 145. Exceptio firmat Regulam in contrarium, 146. Privilegium Episcopi trahitur ad eius membra id est familiam, 147.